

ՎԱՂԻՆԱԿ ՎՐԴ. ՄԵԼՈՅԵԱՆ

**ՍՈՒՐԲ ԿՈՅՍ ՄԱՐԻԱՄ
ԵՒ ՀԱՅ ՄԱՅՐԸ**

ՊԵՂՈՒՔ
2010

ԵՐԿՈՒ ԽՕՄՔ

Սիրելի՛ Հայ Մայր եւ Քոյր, այս գրկոյքը գոր կը շալկես ձեռքերուդ մէջ, ցոյց կու տայ մեզի թէ որքան կարեւոր հոգեւոր դասեր ունինք քեզի սուրբ Կոյս Մարիամի կեանքէն:

Հայր Սուրբը շատ գեղեցիկ կերպով մեր երկնաւոր մօր՝ Մարիամի կեանքէն բղխող 87 կէտեր լոյսի տակ կը բերէ եւ գանձնք կը կապէ մեր անմիջական կեանքին, կոչ ուղղելով մեզմէ իւրաքանչիւրին, հետեւելու Մարիամի հաւատալից ու հաւատարիմ կեանքի օրինակին:

Պատահական չէ որ Հայր Սուրբը առաջին կէտին մէջ կ'անդրադառնայ Մարիամի համար գործածուած «Կոյս» բառին: Բառ մը՝ որով կը բնորոշուին անոնք՝ որոնք իրենք զիրենք մաքուր պահած են այս աշխարհի մէջ եւ որոնք հետեւորդներն են Աստուծոյ Գառնուկին՝ Քրիստոսի (Յյտ 14.4). բառ մը՝ որ մէկ կողմէ կը պարզէ Մարիամի մաքրամաքուր կեանք մը ապրած ըլլալը, իսկ միւս կողմէ, կը հրաւիրէ մեզ՝ Հայ Մայրերս եւ Քոյրերս, Մարիամի նման ամբասիր եւ սուրբ կեանք մը ապրելու մեղքով նեխած այս աշխարհին մէջ:

Մարիամ լեցուն էր երկնային ուրախութեամբ, զօրութեամբ, աստուածային շնորհներով, հնազանդութեան եւ հեզութեան բացառիկ հոգիով, եւ Աստուծոյ հանելի եղող յատկանիշներով, բայց հետաքրքրականօրէն, այս բոլորը հանդէս կու գան Գաբրիէլ հրեշտակին հետ իր երկխօսութենէն ե՛տք միայն: Հայր Սուրբը մեզ կը հրաւիրէ երկխօսութեան մէջ մտնելու Երկինքի հետ, որպէսզի ատով հանդէս գան մեր ներսիդին գտնուող աստուածային բոլոր պարգեւներն ու շնորհները, կարողութիւններն ու զօրութիւնները:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Երկինքի հետ այդ երկխօսութիւնը սկսելու համար՝ պէտք է ապրիլ աղօթական կեանք մը, քաջ գիտնալով, որ աղօթական մաքուր կեանք մը ապրելով է որ մենք կարող պիտի դառնանք լսելու Աստուծոյ ձայնն ու պատգամները մեր առօրեայ կեանքի ընթացքին:

Ուստի, հեռո՛ւ կենանք մեղքի առաջնորդող հանոյքներէ եւ նուիրուիմք աղօթական կեանքի, որպէսզի հոգեւոր արթնութիւն բերող ներկայութիւն ըլլանք մեր շրջապատին մէջ:

Մարալ Կրակեան

ՍՈՒՐԲ ԿՈՅՍ ՄԱՐԻԱՄ ԵՒ ՀԱՅ ՄԱՅՐԸ

Սիրելի՛ Հայ Մայրեր, մեր ֆաղցր երկնաւոր մօր՝ Սուրբ Կոյս Մարիամի կեանքէն մենք շատ հոգեւոր դասեր ունինք ֆաղելիք: Մեր հոգեւոր խորհրդածութեան առանցքը պիտի դարձնենք Նոր Կտակարանեան որոշ հատուածներ (Ղկ 1.26-56, 2.1-52: Յե 2.1-5, 19.26-27: Մտ 12.46, 1.18-20, 2.11, 14-15, 20-21, 1.23, 2.15: Գրծ 1.14) որոնք կը խօսին Մարիամի մասին կամ ակնարկութիւն կ'ընեն անոր: Մեր հոգեւոր խորհրդածութիւնները կ'ամփոփենք 87 կէտերու մէջ:

1.- *«Աստուած Գաբրիէլ հրեշտակը դրկեց... կոյսի մը մօտ»* (Ղկ 1.26-27): «Կոյս» բառը պէտք է առնենք երկու իմաստով. Նոր Կտակարանին մէջ ընդհանրապէս «կոյս» բացատրութեամբ կը բնորոշուին այն մարդիկը՝ որոնք իրենք զիրենք մաքուր կը պահեն այս աշխարհի մէջ եւ *«կը հետեւին Գառնուկին, ո՛ր որ երթայ անիկա»* (Յյտ 14.4), իսկ երկրորդ իմաստը՝ բնական իմաստն է, որ կը

նշէ չամուսնացած կիները: Այստեղ Մարիամին համար գործածուած «կոյս» բառը իր երկու իմաստներով ալ պէտք է առնել, բայց նախընտրութիւնը պէտք է տալ առաջին իմաստին, որովհետեւ ատիկա կը պարզէ Մարիամին մահուր ու սուրբ կեանք ապրած ըլլալը:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, երբ մեզի կ'ըսուի թէ *«Աստուած Գաբրիէլ հրեշտակը դրկեց... կոյսի մը մօտ»*, սա ինքնին կը բացայայտէ թէ Աստուած իր հրեշտակները, եւ մանաւանդ իր Սուրբ Հոգին, կը դրկէ անոնց՝ որոնք իրենք զիրենք կը մահրեն ու մահուր կը պահեն Գառնուկին արիւնով: Դուն ապրիր ա'յնպիսի աղօթական եւ մահուր կեանք մը, որ Աստուած հանի իր հրեշտակները, իր պատգամները, իր գօրութիւնը դրկել քեզի:

2.- *«Ուրախացի՛ր, շնորհալի՛ կոյս, որովհետեւ Աստուած քեզի հետ է»* (Ղկ 1.28): Գաբրիէլ հրեշտակը «ուրախացի՛ր» կ'ըսէ Մարիամին, բայց նաեւ կը յիշէ պատճառը թէ ինչո՛ւ Մարիամ պէտք է ուրախանար. *«Որովհետեւ Աստուած քեզի հետ է»:*

Սիրելի՛ Հայ Մայր, այո՛, երբ Աստուած քեզի հետ է, երբ ան ներկայ է քու կեանքիդ

մէջ, ուրախութիւնն ու յաղթանակ կ'ըլլայ կեանքիդ մէջ:

3.- *«Մարիամ այս խօսքին վրայ խոնովեցաւ. կը մտածէր թէ ի՛նչ կը նշանակէ այս ողջոյնը»* (Ղկ 1.29): Մարիամ յայտնութիւն մը ունեցաւ եւ պատգամ մը ստացաւ եւ սկսաւ մտածել կատարուած յայտնութեան ու տրուած պատգամին ու ողջոյնի իմաստին մասին:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք, որ երբ յայտնութիւն մը, հոգեւոր երազ մը կամ տեսիլք մը կ'ունենանք՝ նստինք եւ մտածենք ատոնց մասին: Երբ Աստուծոյ խօսքին փարոզութիւնը կը լսենք՝ նստինք, մտածենք ու խոկանք ատոր մասին:

4.- *«Հրեշտակը ըսաւ իրեն. "Մի՛ վախնար Մարիամ"»* (Ղկ 1.30):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս Գաբրիէլ հրեշտակը Մարիամը կանչեց իր անունով եւ պատուիրեց անոր չվախնալ, այնպէս ալ Աստուած, քեզ կը կանչէ քու անունովդ ու կը պատուիրէ չվախնալ: Սիրտ մը ուր Աստուած

մուտք կը գործէ՝ ամէն վախ կը փարատի այդ
սրտէն:

5.- «Աստուծոյ շնորհքին արժանացար»
(Ղկ 1.30): Մարիամ աղօթող եւ Աստուծոյ
հանելի կեանք մը ապրող կոյս մըն էր, ահա թէ
ինչու արժանացաւ Աստուծոյ շնորհքին:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, յիշեալ բառերը կը
սորվեցնեն մեզի թէ անոնք որոնք կ'ապրին
աղօթքի կեանք մը՝ կ'արժանանան Աստուծոյ
շնորհքին: Եթէ մէկը լուրջ աղօթող է՝ Աստուած
տեսակ-տեսակ շնորհքներ կը պարգեւէ անոր:

6.- «Ահա պիտի յղանաս» (Ղկ 1.31):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ Յիսուսի
մարմնաւոր ներկայութիւնը առաւ իր մէջ, իսկ
մենք, կոչուած ենք Յիսուսի հոգեւոր
ներկայութիւնը առնելու մեր մէջ: Բայց ինչպէս
Մարիամ Սուրբ Հոգին ստանալէ ետք միայն
Յիսուսը առաւ իր մէջ, այնպէս ալ մենք, Սուրբ
Հոգին ստանալէ ետք միայն կրնանք Յիսուսը
մեր մէջ առնել եւ դառնալ բնակարան իրեն
համար:

7.- «Մարիամ ըսաւ հրեշտակին. "Ատիկա ի՞նչպէս կրնայ պատահիլ երբ ամուսնացած չեմ"» (Ղկ 1.34): Մարիամ չէր կրնար ըմբռնել թէ ի՞նչպէս կրնար յղացուիլ երբ ինք ամուսնացած չէր:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, սա ինքնին կը բացայայտէ թէ Աստուծոյ ըրածներէն եւ մեր կեանքին մէջ պատահող դէպքերէն շատ բան կրնանք չհասկնալ, բայց կարելորդ Մարիամի նման խոնարհիլն է Աստուծոյ կամքին դիմաց նոյնիսկ եթէ չենք հասկնար իր կամքը:

8.- «Ատիկա ի՞նչպէս կրնայ պատահիլ երբ ամուսնացած չեմ» (Ղկ 1.34):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ իրեն ըսուած խօսքին վերաբերեալ լուսաբանութիւն պահանջեց: Ան իր այս վերաբերմունքով սորվեցուց մեզի որ Աստուծմէ լուսաբանութիւն կամ բացատրութիւն ինդրելը՝ սխալ բան չէ: Բայց եթէ հարցի մը գծով Աստուած լուսաբանութիւն չի տար, ատիկա պատճառ մը չէ որ չհնազանդինք իրեն:

9.- «Սուրբ Հոգին թեզի պիտի գայ» (Ղկ 1.35): Երբ Մարիամ Գաբրիէլ հրեշտակին

հարցուց թէ ի՞նչպէս կրնար յղանալ երբ ինք
ամուսնացած չէր, հրեշտակը բացատրեց
ըսելով. *«Սուրբ Հոգին քեզի պիտի գայ»:*

Սիրելի՛ Հայ Մայր, հոսկէ կը սորվինք
թէ Սուրբ Հոգին ի՛նքն է որ մեզի կը հասկցնէ
մութ բաները: Այո՛, Սուրբ Հոգին ի՛նքն է
լուծումը մեր հարցերուն, ի՛նքն է պատաս-
խանը մեր խնդիրներուն: Առանց իրեն մենք
չենք կրնար հասկնալ Աստուծոյ կամքը:
Առանց իրեն շատ բան անյստակ պիտի մնայ
մեզի համար:

10.- *«Սուրբ Հոգին քեզի պիտի գայ եւ
Բարձրեալին գորութիւնը քու վրայ պիտի
հանգչի»* (Ղկ 1.35):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, երբ Սուրբ Հոգին
բնակեցաւ Մարիամին մէջ, Բարձրեալին
գորութիւնը հանգչեցաւ անոր վրայ: Սա կը
պարզէ թէ երբ Սուրբ Հոգին ստանանք՝ կը
լեցունինք գորութեամբ: Յիսուս ինքն իսկ ըսաւ.
*«Երբ Սուրբ Հոգին իջնէ՛ ձեր վրայ,
գորութեամբ պիտի լեցունիք եւ իմ վկաներս
պիտի ըլլաք...»* (Գրծ 1.8): Ան որ չունի Սուրբ
Հոգի, կը նշանակէ չունի՛ գորութիւն:

11.- *«Ուստի ծնելի՜ք զաւակդ սուրբ է եւ Աստուծոյ Որդիին պիտի կոչուի»* (Ղկ 1.35):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, երբ Սուրբ Հոգին ֆո՛ւ ալ վրայ հանգչի եւ ֆո՛ւ ալ մէջ բնակի ինչպէս Մարիամին մէջ բնակեցաւ, եւ երբ Աստուծոյ զօրութեամբ ու սրբութեամբ լեցուիս ինչպէս Մարիամ ի՛նք լեցուեցաւ, այն ատեն, դո՛ւն եւս Մարիամի նման կրնաս հոգեւոր ծնունդ տալ սուրբ զաւակներու, որոնք որդիներ ու դուստրեր ըլլան Աստուծոյ:

12.- *«Աստուծոյ աղախինն եմ, թող քու ըսածդ ըլլայ»* (Ղկ 1.38): Անցեալին ծառայ մը կամ աղախին մը գիտէր որ ինք միայն իր տիրոջ կամքը պէտք էր կատարէր: Մարիամ ինքզինք ըմբռնած էր իբրեւ Աստուծոյ աղախինը, ահա թէ ինչու խոնարհեցաւ Աստուծոյ կամքին դիմաց եւ ըսաւ. *«Աստուծոյ աղախինն եմ, թող քու ըսածդ ըլլայ»*:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, անոնք որոնք իրենք զիրենք Աստուծոյ նուիրած են իբրեւ ծառայ կամ աղախին, պէտք է պատրաստ ըլլան Մարիամի նման Աստուծոյ ըսելու. *«Թող քու ըսածդ ըլլայ»*: Իսկական աղախինն ու ծառան,

կը խոնարհին իրենց Տիրոջ՝ Յիսուսի կամփին դիմաց, ինչպէս Մարիամ ինք խոնարհեցաւ:

13.- *«Նոյն օրերուն, Մարիամ ցամբայ ելլելով...»* (Ղկ 1.39): Այո՛, «նոյն օրերուն», եւ ո՛չ թէ շաբաթ մը կամ ամիս մը ետք:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ կը սորվեցնէ մեզի, որ երբ պատգամ առնենք Աստուծմէ, պէտք է «նոյն օրերուն», այլ իսուֆով՝ առանց տնտնալու եւ առանց ուշանալու գործի լծուիմք: Մարիամ այդ «նոյն օրերուն» պէտք էր երթար Եղիսաբէթի բով, որովհետեւ միշտ ա՛յդ օրերուն էր որ Եղիսաբէթ պէտք ունէր իրեն: Այն օրերուն երբ մարդիկ մեր օգնութեան պէտք ունին՝ միշտ ա՛յդ «նոյն օրերուն» պէտք է օգնութեան ձեռք երկարենք անոնց:

14.- *«Մարիամ ցամբայ ելլելով...»* (Ղկ 1.39): Մարիամ աւետիսը առնելէ ետք՝ տուն չնստաւ, այլ ցամբայ ելաւ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Աստուծմէ պատգամ առնողը՝ չի կրնար իր տունը նստիլ: Անոնք որոնք կ'ընդունին Տէր Յիսուսը իրենց սրտին մէջ՝ պէտք է ցամբայ ելլեն: Ամէն անձ որ կը դառնայ Աստուծոյ՝ իր դիմաց նոր ցամբայ կը

բացուի, այլ խօսքով՝ նո՛ր առաքելութիւն, ծառայութեան նո՛ր դաշտ, նո՛ր գործ, նո՛ր պարտականութիւն:

15.- *«Մարիամ... անապարանքով գնաց Յուդայի լեռնային շրջանի ֆաղաֆներէն մէկը»* (Ղկ 1.39): Մարիամ լեցուեցաւ Սուրբ Հոգիով, ահա թէ ինչո՛ւ ան կրցաւ արագօրէն բարձրանալ Յուդայի լեռնային շրջանի ֆաղաֆները:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, անոնք որոնք կը լեցուին Սուրբ Հոգիով՝ անոնք կը յաջողին արագօրէն բարձրանալ սրբութեան լեռները: Սուրբ Ռոգիմէս կ'ըսէ. *«Մարիամ արժանացաւ դառնալու մայրը Աստուծոյ. այս դէպքէն ետք, ան պէտք էր այլեւս լեռները բարձրանար եւ բարձրութիւններու վրայ մնար»*: Սուրբ Ամբրոսիոս կ'ըսէ. *«Աստուծով լեցուողը՝ շուտ կը բարձրանայ աշխարհի տաղտուկներէն»*: Ուրիշ հեղինակ մը ըսած է. *«Երբ Մարիամ դարձաւ մայր Յիսուսի՝ լեռները բարձրացաւ, իսկ մենք երբ դառնանք զաւակ Յիսուսի՝ երկինք կը բարձրանանք»*:

16.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, գրիչ մը ըսած է. *«Մարդկային տրամաբանութիւնը մեզի*

*կ'ըսէ, թէ Մարիամ աւետիսը ստանալէ ետք,
պէտք էր նստէր, ներամփոփուէր, խոկար ու
մտածէր իրեն ըսուածին ու պատահածին
մասին: Բայց իր արգանդին մէջ շալկելէ ետք
Ան որ կը շալկէ հոգերը աշխարհի..., ալ
կարիքը չունեցաւ մտածելու ինքնիր անձին
մասին, այլ ծառայութեան կրակը մէջը բորբո-
քած, վազեց Եղիսաբէթին ֆով' ծառայելու
անոր: Այս երեւոյթը ցոյց կու տայ, որ եթէ
մենք եւս Յիսուսը շալկենք մեր մէջ, դո՛ւրս կու
գանք մեր «ես»էն, (կը ձերբազատինք աշխար-
հի մարդուն յատուկ հոգերէն), եւ մեր սիրտը
լա՛յն կը բացուի բոլորին դիմաց եւ պատրաստ
կ'ըլլայ ծառայելու բոլորին»:*

17.- «Անապարանֆով գնաց...» (Ղկ
1.39): Երբ Մարիամ Սուրբ Հոգին ստացաւ՝
աշխուժեցաւ ու եռանդով լեցուեցաւ: Նախապէս
կարծէք կը ֆալեր իր հաւատքի կեանքին մէջ՝
հիմա սակայն սկսաւ վազել:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, անոնք որոնք Սուրբ
Հոգին ստանան՝ կը սկսին վազել Յիսուսի
փառքին համար: Սուրբ Հոգին ի՛նքն է որ կը
վազեցնէ մարդիկը Աստուծոյ փառքին համար:
Անոնք որոնք կը վազեն առանց Սուրբ Հոգիին՝

տեղ կու գայ երբ կը յոգնին ու նահանջ
կ'արձանագրեն:

18.- «Անապարանֆով գնաց...» (Ղկ
1.39): Ո՞ւր գնաց Մարիամ անապարանֆով:
Գնաց իր ազգականին՝ Եղիսաբեթին ֆով:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ Յիսուսը
իւր սրտին ու արգանդին մէջ առնելէ ետք, գայն
տարաւ նախ իր հարազատին, որպէսզի իր այս
վերաբերմունֆով սորվեցնէր մեզի, թէ ոեւէ
անձ որ կ'ընդունի Յիսուսը իր սրտին մէջ,
նախ պէտք է գայն ֆարոզէ իր ընտանիքին, իր
ազգականներուն, հարազատներուն, մօտիկ
պարագաներուն:

19.- Մարիամ գիտէր որ Եղիսաբեթ
ամուլ ու ծեր էր, գիտէր որ երկա՛ր տարիներ
աղօթած էր որ գաւակ ունենար բայց զրկուած
էր Աստուծոյ այս պարգեւէն, բայց երբ
Աստուած տուաւ այս պարգեւը իրեն, առաջին
անձը որ այցելեց իրեն, ուրախացաւ հետը եւ
ուրախացուց գայն՝ Մարիամ ինքն էր:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, մենք եւս կ'ուրախա-
նա՞նք երբ մէկը յատուկ պարգեւ մը ստանայ
Աստուծոյ կողմէ: Մարիամ ուրախացաւ երբ

տեսաւ որ կատարուած էր Եղիսաբէթի սրտի փափաքը: Մենք ալ կ'ուրախանա՞նք երբ կը կատարուի ուրիշներու սրտի փափաքը:

20.- Մարիամ Սուրբ Հոգիով յղացուելէ ետք՝ չմտածեց թէ կրնար փարկոծուիլ եթէ տունէն դուրս գար եւ եթէ իրականութիւնը գիտցուէր: Ան փաշարար եւ ուրախութեամբ դուրս եկաւ տունէն, որովհետեւ ինքզինքն ապահով կը զգար, եւ ինչո՛ւ, քանի Աստուծոյ Որդին եւ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին իր մէջն էին:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ սորվեցուց մեզի որ երբ Յիսուս մեզի հետ է՝ մարդիկ բան մը չեն կրնար ընել մեզի: Երբ Աստուծոյ Հոգիով լեցուած ենք՝ չե՛նք վախնար մարդոցմէ, եւ առաքելութեան դաշտը ձգելով՝ մեր տուները չենք փաշուիր:

21.- Մարիամ հրեշտակէն աւետիսը ստանալէ ետք՝ Սուրբ Հոգին առաւ իր մէջ, եւ Սուրբ Հոգիին միջոցաւ՝ Յիսուսը առաւ իր մէջ: Ի՞նչ ըրաւ Մարիամ Յիսուսը առնելէ ետք իր մէջ: Հայր մը ըսած է. *«Մարիամ Յիսուսը առնելէ ետք իր արգանդին մէջ, զայն տարաւ*

Եղիսաբեթին: Մենք ալ գայն առնելէ ետք մեր սրտին մէջ, գայն կը տանի՞նք ուրիշին»:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, անոնք որոնք ունին Յիսուսը իրենց սրտին մէջ՝ գայն պէտք չէ գերեզմանեն իրենց սրտին մէջ, այլ պէտք է գայն տանին ուրիշին:

22.- Մարիամ Նազարեթի մէջ էր երբ հրեշտակը աւետիսը տուաւ իրեն: Հաւանական է որ Մարիամ խօսակից չունէր Նազարեթի մէջ, այլ խօսքով՝ չկար մէկը որուն հետ կարենար խօսիլ պատահածին մասին: Ան Յուդայի լեռնային շրջանի ֆաղափներէն մին (հաւանաբար Քեբբոն) գնաց, խօսելու պատահածին մասին իրեն ամենէն մօտիկ եւ ամենէն սիրելի ազգականին՝ Եղիսաբեթին հետ, որ «Աստուծոյ աչքին արդար» մէկն էր եւ կ'ապրէր «ամբասիր կեանք» մը (Ղկ 1.6):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մեր անուշիկ մայրը՝ Մարիամ, իր այս վերաբերմունքով կը սորվեցնէ մեզի Յիսուսի մասին խօսելու համար՝ խօսակից փնտռել: Ամէն հաւատացեալ պէտք է իր կեանքին մէջ ունենայ գոնէ մէկ հոգի, որուն հետ կարենայ հանգիստ կերպով խօսիլ

Յիսուսի մասին եւ օգտուիլ իրարու հոգեւոր փորձառութենէն:

23.- Մարիամ ուրախացաւ թէ՛ իրեն տրուած աւետիսին համար եւ թէ՛ Նղիսաբէթին վերաբերեալ իրեն տրուած աւետիսին համար: Ուստի, ան գնաց Նղիսաբէթի բով, թէ՛ իր ուրախութիւնը բաժնելու անոր հետ եւ թէ՛ ուրախանալու անով եւ ուրախացնելու գայն:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք մեր հոգեւոր ուրախութիւնները բաժնել ուրիշին հետ, ինչպէս նաեւ ուրախացնելու ուրիշները եւ ուրախանալու ուրիշներով:

24.- Հայր մը խօսելով Մարիամի Նազարէթէն Նղիսաբէթի բով երթալուն մասին՝ կ'ըսէ. *«Մարիամ հեռացաւ մարդաշատ եւ աղմկալից Նազարէթէն ու գնաց Յուդայի լեռնային շրջանի քաղաքները որ համեմատաբար աւելի հանդարտ ու խաղաղ էր, որպէսզի առիթը ունենար խոկալու իր ունեցած յայտնութեան մասին»:*

Սիրելի՛ Հայ Մայր, մեր սուրբ Մայրը մեզի կը սորվեցնէ, որ երբ յայտնութիւն մը ունենանք, կամ պատգամ մը առնենք, կամ

տեսիլք մը տեսնենք, պէտք է քաջուինք մարդաշատ ու աղմկալից տեղերէն, եւ մտածենք ու խոկանք մեր տեսածին ու լսածին մասին, եւ աղօթենք ու Աստուծմէ իմաստութիւն ու առաջնորդութիւն խնդրենք:

25.- Եղիսաբէթ իր ծերութեան տարիներուն յղացաւ, ուստի ան գօտեպնդումի, քաջալերանքի եւ օգնութեան պէտք ունէր: Մարիամ անոր քով գնաց, որպէսզի գօտեպնդէր ու քաջալերէր զայն եւ օգնէր անոր:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, մենք ալ կ'այցելե՞նք այն մարդոց որոնք պէտք ունին մեր գօտեպնդումին, քաջալերանքին եւ օգնութեան: Կ'այցելե՞նք տկարներուն զօրացնելու համար անոնց ձեռքերը: Հաւատացեալ մարդը գօտեպնդող ու հոգեւոր բժշկութիւն բերող ներկայութիւն պէտք է դառնայ իր շրջապատին մէջ:

26.- *«Զաքարիայի տունը մտնելով՝ Եղիսաբէթի ողջոյն տուաւ»* (Ղկ 1.40): Մարիամի տուած ողջոյնը Եղիսաբէթի պարզ բարեւի ձեւ մը չէր, այլ՝ Աստուծոյ խաղաղութեան

աւետիսը փոխանցելու եւ աւետելու կերպ մըն էր:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ կը սորվեցնէ մեզի որ Աստուծոյ գաւակները պէտք չէ աշխարհի մարդոց նման բարեւ տան իրարու եւ իրարու որպիսութիւնը հարցնեն, այլ պէտք է Աստուծոյ ողջոյնը, այլ խօսքով՝ Աստուծոյ իսաղաղութեան աւետիսը փոխանցեն ու աւետեն իրարու: Հաւատացեալներ պէտք է «*ողջո՛յն քեզի*» ըսեն իրարու, միշդ ինչպէս մեր Տէրը ինք ըսաւ իր աշակերտներուն: Հաւատացեալներ երբ իրար հանդիպին, պէտք է «*Տէրը քեզի հե՛տ է*» ըսեն իրարու, եւ ո՛չ թէ «*բարեւ, ի՞նչպէս ես, գործերդ ի՞նչպէս են*» ըսեն ու անցնին:

27.– «*Երբ Եղիսաբէթ Մարիամի ողջոյնը լսեց, իր որովայնին մէջ երեխան շարժեցաւ*» (Ղկ 1.41): Մարիամի ողջոյնի ձայնը չէր որ շարժեց երեխան Եղիսաբէթի որովայնին մէջ, այլ՝ Յիսուս ի՛նք, որ կը գտնուէր սուրբ Կոյսին որովայնին մէջ: Եղիսաբէթ եւ իր որդին՝ Յովհաննէս Մկրտիչ, Մարիամի միջոցա՛ւ էր որ ունեցան ու վայելեցին Յիսուսը, եւ Յիսուս ինք Մարիամի միջոցա՛ւ էր որ այցելեց

Եղիսաբեթին ու Յովհաննէսին: Այսօր որքա՛ն մարդիկ կան որոնց Յիսուս կ'երթայ Մարիամի միջոցաւ, եւ որոնք Յիսուսի կու գան դարձեալ Մարիամի միջոցաւ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, դուն չե՞ս ուզեր ըլլալ Մարիամ մը որուն միջոցաւ Յիսուս այցելէ մարդոց, յատկապէս օգնութեան կարօտ մարդոց: Մարիամի նման, դուն եւս կրնա՞ս Յիսուսը տանիլ ուրիշին եւ ուրիշը բերել Յիսուսին:

28.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ Յիսուսը տարաւ Եղիսաբեթին, իսկ մենք երբ այցելենք մարդոց՝ ի՞նչ կը տանինք անոնց, մեր ըսի-ըսաւնե՞րը, թէ՛ Յիսուսը: Հայր մը ըսած է. *«Երանի երբ մարդոց այցելենք, անոնց չտանինք մեր ըսի-ըսաւները, մեր վատ խօսքերը, մեր ժխտական հոգին, մեր բամբասաններն ու աշխարհային խօսակցութիւնները, այլ անոնց տանինք յոյսի ու միփթարութեան խօսքեր, երկնային պատգամներ, աւետիսներ եւ յուսադրիչ ու ճաշայերիչ խօսքեր»:*

29.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս *«երբ Եղիսաբեթ Մարիամի ողջոյնի ձայնը լսեց,*

որովայնին մէջ երեխան շարժեցաւ» (Ղկ 1.41), մարդիկ ալ երբ մեր ողջոյնի ձայնը լսեն՝ բան մը կը շարժի՞ անոնց սրտին մէջ: Երբ մարդիկ մեզմէ Աստուծոյ խօսքին քարոզութիւնը լսեն, կամ պարզ վկայութիւն մը լսեն, անպայման բան մը կը շարժի իրենց ներսիդին, եթէ երբեք Աստուծոյ գաւակներն ենք:

30.- «Երբ Եղիսաբէթ Մարիամի ողջոյնը լսեց..., Սուրբ Հոգիով ներշնչուած՝ բարձրաձայն ըսաւ...» (Ղկ 1.41-42): Երբ Եղիսաբէթ լսեց Մարիամի ողջոյնի ձայնը, Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, պէտք է Մարիամի նման, ապրինք ա՛յնպիսի մաքուր կեանք մը, ա՛յնպիսի հաւատքի կեանք մը, եւ մեր մէջ ունենանք Յիսուսը ինչպէս Մարիամ ինք ունէր, որպէսզի երբ ողջոյն տանք մարդոց, երբ խօսինք ու վկայենք մարդոց Յիսուսի մասին, մարդիկ մեզ լսելով՝ լեցուին Սուրբ Հոգիով:

31.- Մարիամի ողջոյնը գօրեղապէս ազդեց Եղիսաբէթին եւ անոր արգանդին մէջ եղող Յովհաննէսին վրայ, քանի Յիսուսը ունէր իր որովայնին մէջ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, եթէ մենք ալ Յիսուսը ունենանք մեր սրտին մէջ, կրնանք ազդել մարդոց վրայ, մեր ողջոյնով ու յարաբերութեամբ, մեր խօսքով ու գործով, մեր կեանքով ու վկայութեամբ: Եթէ Մարիամ իր ողջոյնով կրցաւ շարժել Եղիսաբէթին որովայնը, վստահ եղէք որ մենք ալ մեր ողջոյնով կրնանք շարժել սրտերը մարդոց:

32.- *«Եղիսաբէթ... Սուրբ Հոգիով ներնշնուած՝ բարձրաձայն ըսաւ.- Կիներուն մէջ օրհնեալ ես դուն եւ օրհնեալ է գաւակը որ կը կրես որովայնիդ մէջ»* (Ղկ 1.41-42): Ինչո՞ւ Մարիամ կը կոչուի՝ «Օրհնեալ»: Մարիամ կը կոչուի «Օրհնեալ», որովհետեւ Յիսուսը ունի իր մէջ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, կ'անդրադառնա՞սք է անոնք որոնք Յիսուսը կը կրեն իրենց մէջ, Աստուծոյ օրհնեալ գաւակներն են, ուրիշներուն կեանքին մէջ օրհնութիւն դարձող մարդիկ են, միշտ ինչպէս Մարիամ ինք օրհնութիւն դարձաւ Եղիսաբէթին կեանքին մէջ:

33.- *«Ի՛նչ երջանկութիւն, որ Տիրոջս մայրը ինձի կ'այցելէ»* (Ղկ 1.43):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, «երջանկութիւն» բառը ցոյց կու տայ որ Մարիամ երջանկութիւն տարաւ Եղիսաբէթին: Մենք եւս նոյնը պէտք է ընենք: Ուր որ երթանք՝ երջանկութիւն պէտք է տանինք: Որոնց որ հանդիպինք՝ Յիսուսի ուրախութիւնը պէտք է փոխանցենք անոնց: Երբ մարդոց հանդիպինք եւ անոնց հետ խօսինք, մարդիկ պէտք է ըսեն. «*Ի՛նչ երջանկութիւն, որ Տիրոջ գաւակը ինձի կ'այցելէ*»: Այո՛, մարդիկ այդ վկայութիւնը անպայման որ պիտի տա՛ն մեր մասին, եթէ երբեք Տիրոջ գաւակներն ենք :

34.- «*Տիրոջս մայրը ինձի կու գայ*» (Ղկ 1.43): Այս բառերուն մէջ, հանդէս կու գան Մարիամի ու Եղիսաբէթի բացարձակ հեգուփիւնն ու խոնարհութիւնը: Ո՛չ Մարիամ մտածեց թէ ինք Տիրոջ մայրն է եւ պէտք է տուն նստի եւ Եղիսաբէթ ի՛նք գայ իր այցելութեան, եւ ո՛չ ալ Եղիսաբէթ մտածեց թէ ինք տարիֆով Մարիամէն շատ աւելի մեծ էր, ուստի պէտք չէր Մարիամը կոչէր՝ «Տիրոջս մայրը»:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք հե՛գ ըլլալ: Մարիամէն սորվինք այցելել աղֆատներուն ու սկարներուն, առանց

մտածելու մեր ունեցած դիրքին ու պաշտօնին մասին: Երբ Մարիամ Բարձրեալ Աստուծոյ Որդիին մայրը ըլլալու աւետիսը առաւ, հպարտանալով չըսաւ. «Ե՛ս եմ մայրը Աստուծոյ Որդիին, ուստի Եղիսաբէթ ի՛նձ պէտք է ինծի այցելէ»: Մենք կրնա՞նք մեր հեգուօթիւնը պահել երբ բարձր պաշտօններու ու կարգերու հասնինք:

35.- Դուկաս կ'ըսէ. «Երբ Եղիսաբէթ Մարիամի ողջոյնը լսեց, իր որովայնին մէջ երեխան շարժեցաւ» (Ղկ 1.41): Յովհաննէս Մկրտիչ ուրախացա՛ւ երբ իր մօրը արգանդէն տեսաւ որ իր Տէրը իրեն կու գար, եւ իր ուրախութենէն շարժեցաւ: Այո՛, Յովհաննէս տակաւին իր մօրը արգանդին մէջ, գիտցաւ որ իրեն եկողը իր Տէրն էր եւ չկրցաւ անտարբեր մնալ անոր գալուստին հանդէպ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Յովհաննէսէն սորվինք անտարբեր չըլլալ Յիսուսի հանդէպ երբ ան մեզի կու գայ իր Մօրը կամ ուրիշին միջոցաւ: Յովհաննէս եւ Յիսուս տակաւին իրենց մայրերուն արգանդներուն մէջ՝ նանչցան ու ողջունեցին իրար, սիրեցին եւ ուրախացուցին իրար: Արդեօք Յովհաննէսի

նման մենք ալ կը քանչնա՞նք Յիսուսը երբ մեզի գայ Մարիամի բարեխօսութեան կամ մեր նմաններուն միջոցաւ:

36.- *«Երբ ողջոյնդ լսեցի, երեխան ուրախութեամբ շարժեցաւ որովայնիս մէջ»* (Ղկ 1.44): Երբ որովայնաբնակ Յովհաննէսը լսեց Աստուածակիր (գԱստուած իր մէջ կրող) կոյսին ողջոյնի ձայնը՝ ուրախութեամբ շարժեցաւ իր մօրը որովայնին մէջ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, եթէ մենք ալ Մարիամի նման ըլլանք Աստուածակիր մարդիկ, եթէ ունենանք Յիսուսը մեր հետ ու մեր մէջ, այն ատեն, որու հետ որ խօսինք, որու որ ողջոյն տանք, կրնանք պատեալ դառնալ որ ուրախութեամբ լեցուի, ուրախութեամբ շարժի, շարժի դէպի Աստուածն ու աստուածայինը, դէպի երկինքն ու երկնայինը:

37.- *«Երանի քեզի որ հաւատացիր»* (Ղկ 1.45): Եղիսաբէթ երանի կու տայ Մարիամին, քանի հաւատաց Գաբրիէլ հրեշտակին կողմէ իրեն ըսուածին: Յիսուս ինք եւս երանի տուաւ հաւատացողներուն (Յհ 21.29): Սա ցոյց կու տայ թէ երանելի են այն մարդիկը որոնք

հաւա՛տֆ ունիւն, որոնֆ կը հաւատան Աստու-
ծոյ կողմէ ըսուածին, որոնֆ կը հաւատան
Աստուածաշունչին մէջ գրուածին:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ երանելի
կոչուեցաւ քանի հաւատաց, դուն եւս հաւա՛տֆ
ունեցիր. հաւատա՛ Աստուծոյ խօսքերուն ու
խոստումներուն, եւ դուն երանելի պիտի
ըլլաս:

38.- Մարիամ Սուրբ Հոգիով ներշնչը-
ւած կ'օրհներգէ ու կ'օրհնէ Տիրոջ անունը,
անոր հօգորութիւնն ու իմաստութիւնը, անոր
կատարած մեծամեծ գործերն ու տկար մար-
դոց հանդէպ ցուցաբերած գթութիւնը (Ղկ
1.46-55):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, իր այս օրհներգու-
թեամբ Մարիամ կը սորվեցնէ մեզի, մնայուն
կերպով օրհնելու Աստուծոյ սուրբ անունը, այլ
խօսքով, ըլլալու օրհնո՛ղ ու օրհներգո՛ղ
մարդիկ, փառաբանո՛ղ մարդիկ: Հաւատացեա-
լին ամբողջ կեանքը պէտք է փառաբանարա՛ն
ըլլայ, օրհներգութեան առատահոս աղբի՛ւր
ըլլայ:

39.- «Մարիամ Եղիսաբեթի մօտ շուրջ երեք ամիս մնալէ ետք վերադարձաւ իր տունը» (Ղկ 1.56): Յիշենք որ Եղիսաբեթ վեց ամսուայ յղի էր երբ Մարիամ այցելեց իրեն (Ղկ 1.26), եւ երեք ամիս ալ քովը մնաց, սա կը նշանակէ որ Մարիամ իր տունը դարձաւ Յովհաննէս Մկրտիչի ծնունդէն ետք: Այս ցոյց կու տայ որ Մարիամ իր գործն ու ծառայութիւնը կէս չձգեց, այլ՝ ամբողջացուց եւ յետո՛յ տուն դարձաւ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ իր ծառայութիւնը սկսաւ եւ իր աւարտին հասցուց, սորվեցնելու համար մեզի որ երբ հոգեւոր գործի մը կամ ծառայութեան մը ձեռնարկենք՝ գործը կէս չձգենք, այլ անպայման զայն իր կատարումին հասցնենք:

40.- «Մարիամի ծննդաբերութեան ժամանակը հասաւ» (Ղկ 2.6) եւ ան ծնունդ տուաւ Յիսուսի:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս Մարիամ լեցուեցաւ Յիսուսի մարմնաւոր ներկայութեամբ եւ ժամանակի աւարտին ծնունդ տուաւ անոր, այնպէս ալ մենք, երբ լեցուինք Յիսուսի հոգեւոր ներկայութեամբ, անպայման որ

Ժամանակ պիտի գայ երբ «ծնունդ պիտի տանք» Տիրոջ մեր կեանքին մէջ եւ մարդիկ կարող պիտի ըլլան տեսնելու անոր ներկայութիւնը մեր կեանքին մէջ:

41.- *«Ծնաւ իր անդրանիկ գաւազը, որ փաթեց խանձարուրի մէջ եւ դրաւ մսուրի մը մէջ, որովհետեւ պանդոկին մէջ իրենց համար տեղ չկար» (Ղկ 2.7):*

Սիրելի՛ Հայ Մայր, երբ աշխարհ կը մերժէ տեղ տալ Յիսուսի իր պանդոկներուն մէջ, դուն պատրաստ ես Մարիամի նման, սրտիդ սիրոյն խանձարուրին մէջ փաթեել Յիսուսը եւ զինք դնել սրտիդ տաճուկ մսուրին մէջ:

42.- *Երբ Յիսուս ծնաւ Բեթլեհէմի մէջ, Տիրոջ հրեշտակը երեւցաւ հովիւներուն եւ աւետեց անոնց իրողութիւնը: Հովիւները եկան եւ «Մարիամի ու Յովսէփի յայտնեցին ինչ որ հրեշտակը ըսած էր իրենց՝ մանուկին մասին»: Ղուկաս Աւետարանիչ կ'ըսէ թէ «Մարիամ բոլոր այս ըսուածները միտքը կը պահէր եւ անոնց վրայ կը խոկար» (Ղկ 2.9-19):*

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք մեր միտքը պահել ինչ որ Տէրը ըրած է ու կ'ընէ մեր կեանքին մէջ: Իրմէ սորվինք մտածել ու իտկալ պատմութեան ընթացքին Աստուծոյ կատարած մեծամեծ գործերուն մասին: Ապերախտ չըլլանք ու չմոռնանք Քրիստոսի կատարածները, մանաւանդ անոր կատարածը իսաչին վրայ:

43.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, *«Յովսէփն ու Մարիամը մանուկը Երուսաղէմ տարին Տիրոջ ընծայելու համար»* (Ղկ 2.22), իսկ դուք, ձեր զաւակներուն ձեռքէն բռնած՝ եկեղեցի կը տանի՞ք, եւ եկեղեցի տանելէ ետք՝ Աստուծոյ կ'ընծայէ՞ք զանոնք: Եկեղեցի մեր երթալուն գլխաւոր նպատակը Աստուծոյ ընծայուիլն ու յանձնուիլը պէտք է ըլլայ: Յիսուս եկեղեցի եկողէն դրամի ընծայում չ'ակնկալեր, այլ՝ սրտի ընծայում: Բայց հարկաւ իր սիրտը Տիրոջ ընծայած ոեւէ անձ, գիտէ նաեւ իր ունեցած բարիքներէն բաժին հանել եկեղեցիին:

44.- *«Ծնողքը մանուկ Յիսուսը տանար բերին, որպեսզի կատարեն այն ինչ որ Օրենքը կը պահանջէր անոր համար» (Ղկ 2.27):*

Սիրելի՛ Հայ Մայր, ինչ որ Օրենքը կը պահանջէր Յիսուսի համար, Մարիամ եւ Յովսէփ կատարեցի՛ն, իսկ դուք, ինչ որ Աստուծոյ Խօսքը՝ Աստուածաշունչը կը պահանջէ ձեր գաւակներուն համար՝ կ'ընէ՞ք, կը կատարէ՞ք: Օրինակ, եթէ Աստուածաշունչը կը պատուիրէ որ ձեր գաւակները մեծցնէք հաւատով ու աստուածվախութեամբ, կը գործադրէ՞ք այս պատուերը: Մարիամ ձեզ կը հրաւիրէ որ իր ֆայերուն հետեւիք եւ ձեր գաւակները աստուածվախութեամբ մեծցնէք:

45.- *«Յիսուսի հայրն ու մայրը զարմանով մտիկ կ'ընէին այս խօսքերը, որ Սիմոն կ'ըսէր մանուկին մասին» (Ղկ 2.33):* Մարիամ արդէն շատ բան լսած էր իր ծնելիք մանուկին մասին ըլլա՛յ Գաբրիէլ հրեշտակէն, ըլլա՛յ հովիւներէն, եւ հիմա կը լսէր Սիմոն ծերունիէն: Մարիամ լսե՛լ գիտէր: Ան բնաւ չէր անապարեք խօսելու. ո՛չ ալ իր գիտցածը շուտով ծանուցելու սովորութիւնը ունէր: Ան Սիմոնէն լսելէ ետք Յիսուսի մասին, ինքն ալ

կրնար անոր պատմել հրեշտակէն ու հովիւնե-
րէն իր լսածներուն մասին, բայց այդպիսի
բան չըրաւ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, մեր սիրելի մայրը՝
Մարիամ, իր այս կեցուածքով, կը յիշեցնէ
մեզի որ պէտք է լսել սորվիմք, եւ պէտք չէ
անապարեմք խօսելու, կարծիք տալու, մեր
մտքին մէջ եղածը յայտնելու:

46.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ եւ
Յովսէփ գարմանքով բայց միաժամանակ
սիրով մտիկ կ'ընէին ինչ որ Սիմոն ծերունին
կ'ըսէր Յիսուս մանուկին մասին (Ղկ 2.33),
իսկ մենք, երբ կը լսենք կամ կը կարդանք
Յիսուսի մասին խօսք մը, կամ քարոզ մը, կամ
պատգամ մը, սիրով ու սրտով կ'ընենք
ատիկա, թէ՛ դժկամակութեամբ. ախորժակով
ու հետաքրքրութեամբ կ'ընենք, թէ՛ ձանձրոյ-
թով ու տաժանքով:

47.- Սիմոն ծերունին Մարիամին ըսաւ.
*«Գալով ճեզի, ինչ ալ սրտէդ սուր մը պիտի
անցնի»* (Ղկ 2.35): Ի՞նչ էր այն սուրը որ
Մարիամի սրտէն անցաւ: Այն սուրը մերժումի
սուրն էր, ձերբակալութեան ու դատապարտու-

թեան սուրն էր, չարչարանքներու ու խաչի սուրն էր: Արդարեւ, Մարիամի սրտէն սուր մը չանցա՞ւ երբ տեսաւ իր գաւկիւն մերժուիլը շատերու կողմէ: Իր սրտէն սուր մը չանցա՞ւ երբ լսեց իր Որդիին ձերբակալութեան մասին: Իր սրտէն սուր մը չանցա՞ւ երբ տեսաւ իր Որդիին ծաղրուիլը, ապտակուիլը, ծեծուիլը, անարգուիլը, խարագանուիլը, փշեպսակուիլը ու խաչին վրայ գամուիլը: Իր սրտէն սուր մը չանցա՞ւ երբ լսեց իր Որդիին խօսքը՝ «*Ծարաւ եմ*» (Յհ 19.28):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, եթէ Աստուածասէր ու Աստուածապաշտ գաւակներ ունիս, նիշդ է որ անոնք կը սիրուին Աստուծոյ եւ շատ մը մարդոց կողմէ, բայց նոյնքան շիտակ է որ անոնք կրնան ատուիլ ու հալածուիլ շատերու կողմէ, եւ ասիկա քեզի համար սո՛ւր մը կ'ըլլայ սրտիդ մէջ: Դիւրին բան չէ այս անաստուած սերունդին մէջ Աստուածապաշտ գաւակներ մեծցնելը:

48.– Երբ Մարիամ եւ Յովսէփ Տիրոջ Օրէնքին պահանջները կատարեցին, անկէ ետք միայն վերադարձան Նազարէթ՝ իրենց տունը (Ղկ 2.39):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամի նման Աստուծոյ պահանջածները, այլ խօսքով՝ Աստուծոյ կամքը կատարելէն ե՛տք միայն, օրուան աւարտին կրնանք մեր տուները դառնալ եւ գիշերը հանգիստ քնանալ:

49.- *«Հոն մանուկը մեծցաւ, զօրացաւ եւ իմաստութեամբ լեցուեցաւ»* (Ղկ 2.40):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, երբ կատարենք Աստուծոյ պահանջածները ինչպէս Մարիամ եւ Յովսէփ կատարեցին, եւ երբ ապրինք Աստուծոյ կամքին համաձայն կեանք մը ինչպէս Մարիամ եւ Յովսէփ ապրեցան, այն ատեն, մեր զաւակները կը մեծնան, կը զօրանան, եւ իմաստութեամբ կը լեցուին, քիչդ ինչպէս էր պարագան Յիսուսի: Այո՛, Աստուծոյ կամքին համաձայն ապրող ծնողներ, հասուն, գիտակից եւ Աստուծոյ կամքին գիտութեամբ լեցուն զաւակներ մէջտեղ կը բերեն:

50.- *«Աստուծոյ շնորհքը կար անոր (Յիսուսի) վրայ»* (Ղկ 2.40): Յիսուս շնորհալի Մարիամին շնորհալի զաւակն էր:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, շնորհալի եւ Աստուծոյ հնազանդ ծնողներ՝ շնորհալի եւ Աստուծոյ

հնագանդ գաւակներ կ'ունենան: Թանկագին մայրեր, մանուկ Յիսուսին վրայ «Աստուծոյ շնորհքը կար», իսկ ի՞նչ կայ ձեր գաւակներուն վրայ: Կա՞յ Աստուծոյ շնորհքը: Եթէ չկայ, իստութեամբ մի՛ յանդիմանէ՛ք զիրենք, այլ քաղցրութեամբ իրատեսցէ՛ք: Բայց աւելի կարեւորը, դուք ձե՛զ քննեցէ՛ք, գուցէ դուք է՛ք պատճառը որ անոնք Աստուծոյ շնորհքը չունին իրենց վրայ:

51.- «Յիսուսի ծնողները ամէն տարի Ձատիկի տօնին Երուսաղէմ կ'երթային» (Ղկ 2.41): Ձատկական գառնուկը կը նախապատկերացներ Աստուծոյ Գառնուկը՝ Յիսուսը (Եբր 10.1: Ա.Պտ 1.19):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս Մարիամ ամէն տարի երբ պիտի մորթուէր գատկական գառնուկը՝ Երուսաղէմի տաճարը կ'երթար, այնպէս ալ մենք, ամէն Կիրակի երբ Աստուծոյ Գառնուկը՝ Յիսուս, կը պատարագուի, այսինքն՝ կը գոհուի եկեղեցւոյ սուրբ սեղանին վրայ, պէտք է եկեղեցի երթանք եւ ներկայ ըլլանք անոր պատարագումին:

52.- *«Յիսուսի ծնողները ամեն տարի Ջատիկի տունին Երուսաղէմ կ'երթային»* (Ղկ 2.41): Մարիամ առանձին չէր երթար տաճար, ո՛չ ալ Յովսէփ առանձին կ'երթար, այլ երկուքը միասին կ'երթային ներկայ ըլլալու գատկական գառնուկի գենումին:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, այսօր ծնողներ (հայր եւ մայր), պէտք է միասին յաճախեն եկեղեցի եւ ո՛չ թէ առանձնաբար: Հայ մայրեր Մարիամէն թող սորվին իրենց ամուսինները եւս եկեղեցի տանիլ իրենց հետ, եւ ամուսիններ Յովսէփէն թող սորվին իրենց կիները եւս եկեղեցի տանիլ իրենց հետ:

53.- *«Երուսաղէմ գացին, ինչպէս տունին սովորութիւն էր երթալ»* (Ղկ 2.42):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, «սովորութիւն» բառը ցոյց կու տայ որ Մարիամ գատիկներուն պատահականօրէն չէր երթար տաճար, այլ մնայուն կերպով կ'երթար, մի՛շտ կ'երթար: Իսկ մենք, պատահակա՞նօրէն կ'երթանք եկեղեցի, թէ՛ մի՛շտ, երբե՞մն, թէ՛ մնայուն կերպով: Այսօր շատ «հաւատացեալներ» կան որոնք տօնական տօներու առիթով միայն եկեղեցի կ'երթան. հեղինակ մը այսպիսի մարդիկը

կոչած է «տօնական հաւատացեալներ»: Այո՛, միայն տօնական տօներու առիթով եկեղեցի յանախողներ «տօնական հաւատացեալներ» են եւ ո՛չ թէ Աստուծոյ հաւատացեալներ:

54.- *«Տօնակատարութեան աւարտին, մինչ անոնք կը վերադառնային...»* (Ղկ 2.43): Այո՛, տօնակատարութեան աւարտին վերադարձան եւ ո՛չ թէ կիսուն:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, եկե՛ք եկեղեցի յանախողներս Մարիամէն ու Յովսէփէն սորվինք սուրբ Պատարագի աւարտին դուրս գալ եկեղեցիէն եւ ո՛չ թէ կիսուն: Սուրբ Հաղորդութիւն ստանալէ ետք դուրս ելլելը անարգանք է Աստուծոյ: Հաղորդութիւն ստանալէ ետք, պէտք է՞^օ եկեղեցի մնանք եւ փառք ու գոհութիւն յայտնենք Տիրոջ որ մեզի համար իր մարմինն ու արիւնը նշխարի ու գինիի վերածեց, անոնցմով մեզ կշտացնելու, զօրացնելու ու սրբելու համար:

55.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ եւ Յովսէփ *«օրուան մը համբայ կտրելէ ետք, սկսան փնտռել Յիսուսը ազգականներու եւ ծանօթներու մօտ»* (Ղկ 2.44): Իսկ մենք,

հոգեւոր մեր կեանքին մէջ որոշ քամբայ կտրելէ ետք, պէտք չէ՞ պահ մը կանգ առնենք եւ փնտոենք Յիսուսը մեր ազգականներուն եւ ծանօթներուն կեանքին մէջ, տեսնելու համար թէ ունի՞նք Յիսուսը իրենց կեանքին մէջ, որպէսզի եթէ չունին, օգնենք իրենց որ ունենան: Ոեւէ անհատ որ Յիսուսը ունի իր կեանքին մէջ, գայն անծանօթին քարոզելէ առաջ, պէտք է նախ եւ առաջ աշխատանք տանի որ իր մօտիկ պարագաները Յիսուսը ընդունին իրենց կեանքին մէջ:

56.- *«Սկսան փնտոել Յիսուսը ազգականներու եւ ծանօթներու մօտ: Երբ չգտան, կրկին Երուսաղէմ դարձան՝ հոն փնտոելու համար զինք: Երեք օր ետք զինք գտան տաճարին մէջ»* (Լկ 2.44-46): Մարիամ եւ Յովսէփ ո՞ւր փնտոեցին Յիսուսը: Նախ զինք փնտոեցին *«ազգականներու եւ ծանօթներու մօտ»*, երկրորդ, զինք փնտոեցին Երուսաղէմի մէջ, եւ երրորդ, զինք փնտոեցին տաճարին մէջ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ եւ Յովսէփ իրենց վերաբերմունքով սորվեցուցին մեզի որ եթէ կ'ուզենք գտնել Յիսուսը, պէտք է զինք

փնտոենք եկեղեցւո՛յ մէջ եւ անո՛ր միջոցաւ,
ինչպէս նաեւ աստուածապաշտ մարդո՛ց մօտ
եւ անո՛նց միջոցաւ: Հաւատքի կեանք ապրող-
ներ իրե՛նք է որ պէտք է օգնեն ուրիշներուն
գտնելու ու փնտոելու Յիսուսը: Եթէ մարդիկ
գան ու փնտոեն Յիսուսը կեանքիդ մէջ, գայն
հոն պիտի գտնե՞ն:

57.- *«Երբ չգտան, կրկին Երուսաղէմ
դարձան՝ հոն փնտոելու համար գինք»* (Ղկ
2.45):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ եւ Յովսէփ
երբ չգտան Յիսուսը իրենց ազգականներուն
եւ ծանօթներուն մօտ, չյուսահատեցան, տեղի
չտուին, այլ՝ *«կրկին Երուսաղէմ դարձան՝ հոն
փնտոելու համար գինք»*: Իսկ մենք, եթէ
տեսնենք որ Յիսուս ներկայ չէ մեր ազգական-
ներուն, ծանօթներուն եւ սիրելիներուն
կեանքին մէջ, կը յուսահատի՞նք, թէ՛ կրկին
Երուսաղէմ կ'երթանք, այլ խօսքով, կրկին ու
կրկին կը դիմենք Աստուծոյ եւ կը խնդրենք իր
բարերար միջամտութիւնը:

58.- *«Փնտոելու համար գինք»* (Ղկ
2.45): Երբ Մարիամ անդրադարձաւ որ

կորսնցուցած էր Յիսուսը, երբ տեսաւ որ Յիսուս իր հետ չէր՝ սկսաւ փնտոել զինք:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, խնդրեմք մեր երկնաւոր Մօրմէն որ օգնէ մեզի որ երբ կորսնցնենք Յիսուսը՝ անդրադառնանք, եւ սկսինք փնտոել զինք:

59.- *«Երեք օր ետք զինք գտան տանա-
րին մէջ»* (Ղկ 2.46): Մարիամ փնտոեց Յիսու-
սը եւ գտաւ զինք:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ իր այս վերաբերմունքով կը սորվեցնէ մեզի թէ ով որ փնտոէ Յիսուսը՝ անպայման կը գտնէ զինք (Ես 55.6):

60.- *«Ծնողները երբ տեսան Յիսուսը,
ապշած մնացին»* (Ղկ 2.48):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ տեսաւ Յիսուսը ու ապշեցաւ: Բոլոր անոնք որոնք կը տեսնեն ու կը լսեն Յիսուսը՝ կ'ապշին, կը զարմանան, կը հիանան, եւ ինչո՞ւ, որովհետեւ ապշեցուցի՛չ են իր գործերը, զարմանալի՛ է իր իմաստութիւնը, հիանալի՛ են իր փաղցրութիւնն ու գթութիւնը: Մարդ չի կրնար

Յիսուսը տեսնել, Յիսուսը նաշակել, Յիսուսը
ապրիլ, եւ չապշիլ ու չհիանալ:

61.- *«Այս ի՞նչ ըրիր մեզի, տղա՛ս»* (Ղկ
2.48): Մեղք չէ՛ Յիսուսի հարցնել՝ «ի՞նչ
ըրիր», կամ՝ «ինչո՞ւ ըրիր», պայմանաւ որ
անհուն սէր ունենանք Յիսուսի հանդէպ:
Մարիամ ունէ՛ր այդ անհուն սէրը. այս է ինչ
որ ցոյց կու տայ «Տղա՛ս» բառը:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Յիսուս Մարիամի
գաւակն էր, մեր ալ եղբայրն է, եթէ այդպէս է՛,
միայն այն ատեն կրնանք հարցնել «ի՞նչ,
ինչո՞ւ, ի՞նչպէս»: Աշխարհի մարդուն բերնին
մէջ գտնուող «ինչո՞ւ-ն եւ ի՞նչպէս»ը՝ Աստու-
ծոյ հանդէպ անվստահութեան արտայայտու-
թիւն է, մինչդեռ Աստուծոյ գաւակ եղող
մարդուն բերնին մէջ գտնուող «ինչո՞ւ-ն եւ
ի՞նչպէս»ը՝ պարզապէս մութ խնդրի մը գծով
լուսաբանութիւն պահանջելու հարց մըն է:

62.- *«Հայրդ ու ես տակնուվրայ եղած՝
Քեզ կը փնտնէինք»* (Ղկ 2.48):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, դուն երբ կորսնցնես
Յիսուսը կամ անդրադառնաս որ ան ներկայ չէ
կեանքիդ մէջ, Մարիամի նման տակնուվրայ

կ'ըլլա՞ս, թէ պարզապէս անտարբերութեամբ կ'ընդունիս եղելութիւնը: Եթէ տակնուվրայ չես ըլլար, կը նշանակէ թէ սէրդ Յիսուսի հանդէպ ջերմ չէ եւ ո՛չ ալ կապուածութիւնդ՝ խոր: Եթէ գաւակդ կորսնցնես՝ տակնուվրայ չե՞ս ըլլար: Վստահաբար: Իսկ եթէ Յիսուսը կորսնցնես ու տակնուվրայ չըլլաս, կը նշանակէ թէ դուն գաւակդ Յիսուսէն աւելի կը սիրես: Բայց չմոռնանք որ եթէ մէկը իր գաւակը Յիսուսէն աւելի կը սիրէ՝ չի կրնար աշակերտ ըլլալ Յիսուսի (Ղկ 14.26):

63.- Երբ մանուկ Յիսուսը իր մօրը ըսաւ. *«Ինչո՞ւ գիս ուրիշ տեղ կը փնտնէիք. չէի՞ք գիտեր թէ Հօրս տան մէջ պէտք է գտնուիմ»* (Ղկ 2.49), Մարիամ *«այս խօսքերուն իմաստը չհասկցաւ»*, բայց գանձնք *«իր սրտին մէջ կը պահէր»* (Ղկ 2.50-51):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս Մարիամ Յիսուսի խօսքերը իր սրտին մէջ կը պահէր, այնպէս ալ մենք, պէտք է աշխատինք Նոր Կտակարանով արտայայտուած Յիսուսի խօսքերը պահել մեր սրտին մէջ:

64.- Մարիամ Յիսուսի խօսքերուն իմաստը չհասկցաւ, բայց զանոնք իր սրտին մէջ պահեց (Ղկ 2.50-51):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, հետեւի՛նք Մարիամի ֆայլերուն եւ նոյնը ընենք մենք եւս: Ինչպէս Մարիամ չհասկցաւ Յիսուսի խօսքերուն իմաստը, բայց զանոնք պահեց իր սրտին մէջ, այնպէս ալ մենք, կրնանք շատ բան չհասկնալ Աստուածաշունչէն, բայց ատիկա պատճառ մը չէ որ չկարդանք եւ չփորձենք զայն մեր մտքին ու սրտին մէջ պահել: Մարիամի նման դո՛ւն եւս փորձէ Յիսուսի խօսքերը սրտիդ մէջ պահել եւ անոնց մասին խոկալ:

65.- Մարիամ աղօթո՛ղ մայր էր, տաճար գացո՛ղ մայր էր, զոհ մատուցանո՛ղ մայր էր, իր կեանքը Աստուծոյ նուիրա՛ծ մայր էր, եւ ճիշդ անոր համար ալ, իր Որդիին՝ *«Յիսուս կը զարգանար իմաստութեամբ եւ մարմինով՝ Աստուծոյ եւ մարդոց սիրելի ըլլալով»* (Ղկ 2.52):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, հետեւի՛ր Մարիամի կեանքի օրինակին, եւ եղի՛ր աղօթո՛ղ մայր, եկեղեցի յաճախո՛ղ մայր, Աստուծոյ համար

գոհողութիւն մատուցանող մայր, նուիրուած մայր, եւ դիտէ՛ գաւակներդ որոնք պիտի զարգանան աստուածային իմաստութեամբ եւ պիտի վայելեն սէրն ու գուրգուրանքը թէ՛ Աստուծոյ եւ թէ՛ մարդոց:

66.- Գալիլեայի Կանա ֆաղափին մէջ հարսանիք մը կար «*եւ Յիսուսի մայրը հոն էր*» (Յհ 2.1): Հոն էր՝ որպէսզի ուրախակից ըլլար հարսնետոններուն: Երբ գինին վերջացաւ, Մարիամ իր Որդիին ըսաւ. «*Գինի չունիմ*» (Յհ 1.3): Գինիին վերջանալը տրտմութեան պատճառ էր բոլոր հարսնետոններուն: Այս իմաստով, երբ Մարիամ Յիսուսի ըսաւ. «*Գինի չունիմ*», խորփին մէջ տրտմակից եղաւ հարսնետոններուն:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք ուրախակից ըլլալ մարդոց ուրախութեան եւ տրտմակից ըլլալ անոնց տրտմութեան:

67.- Երբ գինին վերջացաւ, Մարիամ իր Որդիին ըսաւ. «*Գինի չունիմ*» (Յհ 2.3): Մարիամ ի՞նչպէս գիտցաւ որ գինին վերջացեր էր: Գիտցաւ՝ որովհետեւ լեցո՛ւն էր Աստուծոյ Հոգիով: Պակաս մը կար եւ Մարիամ

անդրադարձաւ այդ պակասին, որովհետեւ աղախինն էր Աստուծոյ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ մեզի կը սորվեցնէ թէ անոնք որոնք Աստուծոյ գաւակներն են եւ Սուրբ Հոգիով կ'ապրին, անպայման կ'անդրադառնան այն կարիքներուն եւ այն պակասութիւններուն որ գոյութիւն ունին իրենց շրջապատին մէջ:

68.- *«Գինի չունին»* (Յե 2.3): Գիտենք որ գինին Հին Կտակարանի մէջ ուրախութեան խորհրդանիշ իբրեւ կը ներկայանայ: Ուստի երբ Մարիամ ըսաւ. *«Գինի չունին»*, խորքին մէջ ըսել կ'ուզէր՝ *«ուրախութի՛ւն չունին»*. Խօսքը կը վերաբերի թէ՛ Իսրայէլի ազգին եւ թէ՛ ամէն մէկ անհատի: Մարիամ գինի չունեցող, այլ խօսքով՝ սրտի ուրախութի՛ւն չունեցող մարդիկն է որ Յիսուսի ներկայացուց երբ ըսաւ. *«Գինի չունին»*:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք մեղքով տրտմածները եւ իրենց ուրախութիւնը կորսնցուցած մարդիկը Յիսուսի բերել:

69.- Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ սպասաւորներուն ըսաւ. *«Ինչ որ ըսէ՛ ձեզի՛»*

կատարեցէ՛ք» (Յհ 2.5): Սպասաւորները կը ներկայացնեն հաւատացեալները: Ուստի, Մարիամ իր այս խօսքով, մեզ կը հրաւիրէ հնազանդելու իր Որդիին, եւ կատարելու ինչ որ կը պատուիրէ մեզի:

70.- *«Ինչ որ ըսէ ձեզի՛ կատարեցէ՛ք»* (Յհ 2.5):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, նախորդ բաժնին մէջ տրուած իմաստին կողքին, այս խօսքը միաժամանակ, մարդիկը Յիսուսի հնազանդութեան բերելու պատուէր մըն է՝ Մարիամին կողմէ մեզի տրուած: Ուստի, ո՛չ միայն մե՛նք Յիսուսի խօսքին ու կամքին պէտք է հնազանդինք, այլեւ՝ ուրիշներն ալ պէտք է այդ հնազանդութեան բերենք, ինչպէս Մարիամ ինք ըրաւ:

71.- Շատ հետաքրքրական է որ Մարիամ առանց ոեւէ դրական պատասխան առնելու իր Որդիէն, սպասաւորներուն ըսաւ. *«Ինչ որ ըսէ ձեզի՛ կատարեցէ՛ք»* (Յհ 2.5): Սա ցոյց կու տայ թէ Մարիամ բացարձակ վստահութիւն ունէր իր Որդիին հնազանդու-

թեան եւ ուստի վստահ էր որ Յիսուս պիտի կատարէր իր խնդրանքը:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ իր այս վերաբերմունքով, կը սորվեցնէ մեզի որ երբ աղօթենք եւ Տիրոջմէն բան մը խնդրենք, (նոյնիսկ եթէ մեզի կը թուի որ Աստուած լո՛ւտ է), վստահութի՛ւն պէտք է ունենանք որ պիտի պատասխանէ մեր խնդրանքին, եթէ հարկաւ Աստուծոյ կամֆին համաձայն ըլլայ ատիկա:

72.- Երբ Մարիամ սպասաւորներուն կը պատուիրէ կատարել ինչ որ Յիսուս կ'ըսէ որպէսզի գինի ունենան, սա ինքնին ցոյց կու տայ, թէ նախ պէտք է հնազանդիլ Աստուծոյ, անկէ ե՛տք միայն ստանալու համար մեր խնդրանքը:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ անուղղակիօրէն մեզի կը սորվեցնէ, թէ պէտք է հնազանդիլ Քրիստոսի՝ որպէսզի մեր սրտի ուզածը ստանանք, եւ ո՛չ թէ մեր սրտի ուզածը ստանանք՝ անկէ ետք հնազանդելու համար Քրիստոսի:

73.- Յի 19.26-ին մէջ կը տեսնենք որ Մարիամ կանգնած էր իր գաւկին՝ Յիսուսի

Խաչին մօտ, կարծէ՛ք իր ներկայութեամբ
փաշալերելու եւ գօրակցելու իր Որդիին,
ինչպէս նաեւ չարչարակից ըլլալու անոր:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ քեզ կը
հրաւիրէ որ դուն ալ կանգնիս քու գաւկիդ
կողմին իր նեղութեան ու չարչարանքի օրե-
րուն, եւ փողոց ներկայութեամբդ փաշալերես
ու գօտեպնդես գայն, եւ պատրաստ ըլլաս
չարչարակից ըլլալու իրեն:

74.- Յիսուս խաչին վրայ եղած ատեն
Յովհաննէսին ակնարկելով՝ իր մօրը ըսաւ.
«Մայր, ահաւասիկ գաւակդ» (Յհ 19.26):
Մարիամ այս խօսքին վրայ չշփոթեցաւ, իրար
չանցաւ, չըսա՛ւ Յիսուսի. «Որդի՛ս, միայն
դո՛ւն ես իմ գաւակս»: Մարիամ սիրո՛վ
ընդունեց Յովհաննէսը իբրեւ իր հոգեւոր
գաւակը, մանաւանդ որ ան գիտէր թէ
Յովհաննէս ձգած էր իր երկրաւոր ծնողները՝
հետեւելու համար իր Որդիին: Սա կը պարզէ
որ Մարիամ իբրեւ գաւա՛կ կ'ընդունի բոլոր
անոնք՝ որոնք կը ձգեն երկրաւորը եւ կը
հետեւին իր Որդիին:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, ամէն հայորդի որ կը
հետեւի՛ Յիսուսի, կը սիրէ՛ Յիսուսը, պէտք է

գայն քու հոգեւոր գաւակդ նկատես եւ մայրական գուրգուրանքով մօտենաս անոր:

75.- Խաչին վրայէն Յիսուս Յովհաննէսին ըսաւ. «*Ահաւասիկ մայրդ*», եւ այդ օրուքնէ աշակերտը գայն իր մօտ առաւ» (Յհ 19.27): Տիրոջ խաչելութենէն յետոյ, Մարիամ ապրեցաւ Յովհաննէսի եւ միւս աշակերտներուն հետ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ կը սորվեցնէ քեզի, որ իբրեւ հաւատացեալ, դուն կոչուած ես ապրելու Յիսուսի աշակերտներուն, այլ խօսքով՝ հաւատացեալներու բազմութեան հետ, անոնց կողքին կանգնելու:

76.- Յովհաննէս կը սիրէր Յիսուսը եւ Յիսուս կը սիրէր Յովհաննէսը, եւ քանի Յովհաննէս կը սիրէր Յիսուսը, Յիսուս պատիւ ըրաւ իրեն ըսելով. «*Ահաւասիկ մայրդ*»:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, կ'անդրադառնա՞ս որ եթէ սիրես Յիսուսը՝ իր մայրը կը դառնայ քու ալ մայրդ, եւ դուն կը դառնաս իրեն գաւակ: Յիսուսի խօսքը ուղղուած Յովհաննէսին՝ քեզի՛ ալ ուղղուած է. «*Ահաւասիկ մայրդ*»:

77.- *«Այդ օրուքնէ աշակերտը գայն
(Մարիամը) իր մօտ առաւ»* Յհ 19.27):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, կ'ապրի՞ս այնպիսի կեանք մը որ հաւատացեալներ ցանկան քեզ իրենց կեանքին մէջ ունենալու, ինչպէս Յովհաննէսը ունեցաւ Մարիամը: Եւ ինչպէս Մարիամ Յովհաննէսի քով երթալէ ետք՝ աղօթո՞ղ դարձաւ Մարիամի համար, այնպէս ալ դուն աղօթո՞ղ ես այն հաւատացեալներուն համար որոնք տեղ կու տան քեզի իրենց հաւատքի կեանքին մէջ:

78.- *«Յիսուս ժողովուրդին տակաւին
կը խօսէր, երբ իր մայրն ու եղբայրները եկան
եւ դուրսը կեցած՝ կ'ուզէին իրեն հետ խօսիլ»*
(Մտ 12.46):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, ինչպէս Մարիամ Յիսուսի հետ խօսելու փափաք ունէր, մենք ալ Յիսուսի հետ խօսելու փափաք ունի՞նք: Յիսուս կը խօսի բոլոր անոնց հետ՝ որոնք կ'ուզեն ու կը փափաքին խօսիլ իրեն հետ:

79.- *«Եկան եւ դուրսը կեցած՝ կ'ուզէին
իրեն հետ խօսիլ»* (Մտ 12.46): Երբ Յիսուս

ժողովուրդին կը խօսէր, Մարիամ գալով
չմիջամտեց եւ խօսակցութիւնը չխանգարեց,
այլ դուրսը սպասեց իր Որդիին: Սա ցոյց կու
տայ Մարիամի հեգութիւնը:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, մենք ալ ունի՞մք
Տիրոջ խօսքին ու գործին չխառնուելու
Մարիամեան հեգութիւնը:

80.- Մարիամ չմտածեց թէ ինք Յիսուսի
մայրն էր եւ իրաւունք ունէր իր վրայ,
իրաւունք ունէր գործին խառնուելու,
իրաւունք ունէր ստիպելու զինք իր կամքը
կատարելու:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ իր այս
վերաբերմունքով կը սորվեցնէ մեզի, որ երբ
դառնանք զաւակները Յիսուսի, երբ մտերմա-
նանք Յիսուսի, պէտք չէ մտածենք որ մենք
այլեւս իրաւունք ունինք Յիսուսի վրայ,
իրաւունք ունինք պահանջելու իրմէ մեր
ուզածը, իրաւունք ունինք ստիպելու զինք որ
կատարէ մեր խնդրանքը: Որքան ալ մտերմա-
նանք Յիսուսի, Յիսուս չի դադրիր մեր
Աստուածը ըլլալէ եւ մենք չենք դադրիր իր
ծառանները ըլլալէ: Այո՛, ճիշդ է որ իր

գաւակներն ենք, բայց բնաւ պէտք չէ մոռնանք
նաեւ որ իր ծառաներն ենք:

81.- Երբ Մարիամ կը յղանայ Սուրբ
Հոգիէն, իր նշանածը՝ Յովսէփ, *«չուզեց
հանրութեան առջեւ խայտառակել զայն, այլ
խորհեցաւ լռելեայն ետ ընել իրենց նշանա-
խօսութիւնը»* (Մտ 1.19): Վստահաբար
Մարիամ տեղեակ էր Յովսէփի այս ծրագիրէն,
բայց հետաքրքրական է որ ան ո՛չ մէկ ձեւով
ուզեց կամ փորձեց ինքզինք արդարացնել
Յովսէփի առջեւ եւ ինքնիր դատը պաշտպանել:
Ան իր յոյսը դրած էր Աստուծոյ վրայ եւ
վստահ էր որ Աստուած ինք Յովսէփին պիտի
յայտնէր ճշմարտութիւնը, եւ ահա կը տեսնենք
թէ Աստուծոյ հրեշտակը կու գայ Յովսէփին եւ
կ'ըսէ. *«Յովսէփ, Դաւիթի՛ որդի, մի՛ վախճար
ամուսնանալու նշանածիդ՝ Մարիամի հետ,
որովհետեւ իր մէջ յղացուածը Սուրբ Հոգիէն
է»* (Մտ 1.20):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, երբ մարդիկ ձեզ
դատապարտեն, ձեր մասին գրպարտութիւն ու
բամբասանք ընեն, եղէ՛ք ու ըրէ՛ք Մարիամի
նման. լո՛ւտ մնացէ՛ք եւ աղօթ՛ք ձեր դատին
պաշտպանութիւնը յանձնեցէ՛ք Աստուծոյ, այն

վստահութեամբ որ Աստուած յարմար ատենին եւ յարմար ձեւով պիտի պատասխանէ ձեր աղօթքին:

82.- *«Երբ [մոգերը] տուն մտան, տեսան երեխան իր մօրը՝ Մարիամի հետ, եւ մինչեւ գետին խոնարհելով երկրպագեցին մանուկին»* (Մտ 2.11):

Սիրելի՛ Հայ Մայր, մոգերը տուն մտնելով *«տեսան երեխան [Յիսուսը] իր մօրը՝ Մարիամի հետ»*, արդեօք երբ մարդիկ քու տունդ ալ մտնեն՝ կը տեսնե՞ն Յիսուսը կեանքիդ մէջ, տունիդ մէջ, գրկիդ մէջ, սրտիդ մէջ:

83.- Մարիամ չկորսնցնելու համար իր գաւակը՝ Յիսուսը, յանձն առաւ Բեթլեհէմէն Եգիպտոս երթալ, աւանակի վրայ նստած (Մտ 2.14): Քանի մը օրերու քամբայ էր իր կտրածը: Ան տոկաց քանապարհորդութեան պաղին ու ցուրտին, մութին ու մութին մէջ ծածկուած վախերուն:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ կ'ուզէ որ նմանիս իրեն, եւ պատրաստ ըլլաս ամէն նեղութիւն յանձն առնելու՝ Յիսուսը «չկորսնցնելու» ի ինդիր: Եթէ Մարիամ փոխեց իր

ֆաղաֆը եւ Բեթլեհէմէն Եգիպտոս գնաց որպէսզի պահպանէ Յիսուսը, դուն ալ Մարիամի նման պատրաստ եղիր փոխելու տեղդ, միջավայրդ, շրջապատդ, ընկերուհիներդ, եթէ երբեք անոնք կրնան պատճառ դառնալ որ դուն կորսնցնես Յիսուսը:

84.- *«Ուր մնաց միևչեւ Հերովդէսի մահը»* (Մտ 2.15): Մարիամ եւ Յովսէփ պատուէր ստանալէ ետք Տիրոջ հրեշտակէն Եգիպտոս երթալու, հոն գացին եւ հոն մնացին *«միևչեւ Հերովդէսի մահը»*: Մարիամ ինք չորոշեց Եգիպտոս երթալու ժամանակն ու օրը եւ ո՛չ ալ ինք որոշեց Եգիպտոսէն վերադառնալու ժամանակը: Ան կատարեալ հնազանդութիւն ցուցաբերեց Տիրոջ հրեշտակին միջոցաւ ըսուածին ու պատուիրուածին:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամէն սորվինք խոնարհիլ Տիրոջ կամփին դիմաց եւ հնազանդիլ անոր: Մարիամ թոյլ տուաւ որ Աստուած ինք որոշէ Եգիպտոս երթալու եւ Եգիպտոսէն վերադառնալու ժամն ու ժամանակը, նոյնը ըրէ՛ք դուք, ձգեցէ՛ք որ Աստուած ի՛նք որոշէ ձեր կեանքին ուղղութիւնը, ձեր ընելիքը, ձեր խօսելիքը:

85.- Նոր Կտակարանին մէջ կը կարգանք թէ Մարիամի միջոցաւ շատ մը մարգարէութիւններ, այլ խօսքով՝ աստուածային ծրագիրներ իրականացան, ինչպէս օրինակ՝ *«Ահա կոյսը պիտի յղանայ եւ Որդի մը պիտի ծնի...»* (Մտ 1.23), *«Եգիպտոսէն կանչեցի իմ Որդիս»* (Մտ 2.15) եւ այլ մարգարէութիւններ:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, թոյլ կու տա՞ս որ բու ալ միջոցաւ իրականանան աստուածային ծրագիրներ ու խոստումներ, ինչպէս իրականացան Մարիամի միջոցաւ:

86.- *«[Աշակերտները] միասնաբար յարատեւ աղօթքով կ'անցնէին օրերը, շատ մը կիներու, Յիսուսի մօր՝ Մարիամի եւ Յիսուսի եղբայրներուն հետ միասին»* (Գրծ 1.14): Յիսուսի յարութենէն ետք, աշակերտները աղօթող գօրաւոր խմբակի մը վերածուեցան, եւ Մարիամ իրենց հետ էր, իրենց հետ կ'աղօթէր, իրենց հետ Աստուծոյ պաշտամունք կը մատուցէր, իրենց հետ Տէրը կը փառաբանէր, իրենց հետ հոգեւոր երգեր կ'երգէր:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ ֆեզ կը հրաւիրէ որ դուն ալ ընես նոյնը, մի՛շտ ըլլաս Տէր Յիսուսի հետեւորդներուն հետ, անոնց հետ աղօթես, անոնց հետ պաշտես ու փառաբանես, անոնց հետ Տիրոջ հոգեւոր երգեր ու սաղմոսներ երգես:

87.- *«Յարատել աղօթքով կ'անցնէին օրերը, չատ մը կ'իներու, Յիսուսի մօր՝ Մարիամի...հետ միասին»* (Գրծ 1.14): Որոշ մեկնիչներ հիմնուելով ընդգծուած բառերուն վրայ, կ'ըսեն թէ Մարիամ աշակերտներուն կողքին, ունէր նաեւ աղօթող կ'իներու եւ ֆոյրերու խումբ մը, որոնց հետ *«յարատել աղօթքով կ'անցնէին օրերը»*:

Սիրելի՛ Հայ Մայր, Մարիամ ֆեզ կը հրաւիրէ որ հեռու կենաս աշխարհային խօսակցութիւններով եւ ըսի-ըսաւ-ներով իրենց ժամանակը մեռցնող կ'իներէն եւ միանաս աղօթող կ'իներու եւ ֆոյրերու խումբի մը, անոնց հետ աղօթելու եւ անելու համար, որպէսզի նմանիս Մարիամի, եւ դառնաս Յիսուսի հարազատ պատկերը:

Իմ Տիրոջս՝ Յիսուսի անունով, կ'օրհնեմ ձեզ բոլորդ՝ ՅԻՍՈՒՍԱՍԷՐ ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐ:

Հեղինակին ամբողջական գործերը

- 1.– Ճշմարիտ վերածնունդը
- 2.– Բա՛ց սրտիդ դուռը,
Յիսուս կը սպասէ
- 3.– Ես եմ Ճամբան,
Ճշմարտութիւնը եւ Կեանքը
- 4.– Մանուկներուն Արքայութիւնը
- 5.– Ամենօրեայ անում
Աստուծոյ Հոգիով եւ Խօսքով
- 6.– Աստուածաշունչին պատասխանները
Ժողովուրդի հարցումներուն
- 7.– Աստուածաշունչին պատգամը
այսօրուան մարդուն
- 8.– Գիտնանք պատասխանները
որոշ հարցումներու
- 9.– Ամենօրեայ հոգեւոր ուսուցում

- 10.– Մեր հոգը Աստուծոյ ձգել
- 11.– Հաւատացեալները վարդերն են
արքայութեան
- 12.– Մեր Տիրոջ եւ Փրկիչին՝
Յիսուս Քրիստոսի առականերուն
բացատրութիւնը (Ա. հատոր)
- 13.– 62 հարցումներ եւ անոնց
պատասխանները
- 14.– Հանչեմք Աստուածաշունչը
հարցումներու միջոցաւ
(գարգացման մրցումի համար)
- 15.– Սուրբ Կոյս Մարիամ եւ Հայ Մայրը